

BEFEJEZHETETLEN TÖRTÉNETEK

NAGY FARKAS DUDÁS ERIKA

Mindennapos vendég volt, hóna alatt egy barna bőrfedéllel, zsebében tollal, ceruzával. Saját asztala volt, a többi törzsvendég azt gondolta róla, hogy ismeri, de ha egy vele kapcsolatos direkt kérdésre kellett felelni, senki nem tudott válaszolni. Amikor már hetek múltak el, és nem jelent meg a szokásos helyén, az arcát sem tudták felidézni. Majdnem nyomtalanul tűnt el közülük . . .

*

A sánta pincérre csak az alantasabb munkákat bízták, például a raktár kitakarítását. Kapott érte ebédet, és meghúzhatta magát a cselédszobában, ahol a kacatok között alig akadt annyi hely, hogy kinyújtózkodjon. Nyögve cipelte odébb az asztalokat, mint aki sajnáltatná magát, de a közelben csak az öregasszony készült a nyitásra, attól pedig részvétet hiába várt.

A nagyobb terem már régen zárva volt, a márványsztalok lábai halomra hányva heverték a raktárban, a lapjuk pedig javarészt a temető síremlékei közé került, lecsiszolva, kifaragva, angyalkákkal, idézetekkel, nevekkel és évszámokkal szolgálva ki azokat, akik egykori, földi pályafutásuk alatt rajta olvasták a napilapokat, itták a feketét a két pohár friss vízzel, és írták újságcikkeiket a Pesti Hírlapnak, vagy a konkurenciának.

A megcsappant forgalom miatt ismét kiselejtezték egy asztalt. A raktárba nem fért be, és mivel a kimustrált pincér ideje engedte, átrakodott, helyet szorítva az újabb asztallábnak is. A márványlapot a

kapuhoz készítette, hogy a kőfaragó hozzáférjen, és a gazdával való alkudozás után elvigye.

Az asztalláb mögé beesve valami barnaság hevert, felemelte. Poros, piszkos bőrfedél volt, teleírt lapokkal. Rácsapott vele az egyik székre, bogarak másztak szét, és por szállt fel. Talán egy mámoros éjszaka után felejtette ott valaki, talán egy író. Gondolta, majd lefekvés előtt belenéz. Annak idején az íróuraknak mindig adott papírt, és szívesen elolvasta a délelőtti termésüket, mert roppant kíváncsiak voltak a véleményére. Estig takarított, elfáradt, és talán emiatt felejtette el a paksamétát. Már az ágyból ment vissza érte.

Nem érte meg a tavaszt. Feladta, mielőtt a végére ért volna a lapok átolvasásának. Az utolsó este is egy novellakezdeményt silabizált, áthajtogatta az egész halom papírt, de sehol nem akadt a történet végére. Reggel a gazdája hiába várta, és amikor részegségére gyanakodva maga ment fel érte, már halott volt. A kezéből épen sikerült kivenni a lapokat, odakerültek ismét a barna tokba. Még aznap eltemették. A tél végét járta, a sírásó örült a földszagnak, a liter pálinkának is.

Kellett a hely az új mindeneknek, a takarítónő rendbe hozta a cseléd-szobát. A gazda az elhunyt után maradt szegényes holmival fizetett neki.

Az öregasszony nem szeretett olvasni, de a halott pincér iránti kegyeletből magával vitte a barna tokot is. Mire hazaért, háromszor ejtette ki a kezéből. A hirtelen feltámadt szél egy csomót a Dunába sodort. Már bánta, hogy nem dobta gyújtósba az egészet. Csak este örült meg, hogy mégsem így történt. Az unokájának megtetszett a tok, és nedves ruhával sokáig pucolgatta, végül tiszta lapokat rakott bele. A teleírt, már eléggé megviselt papírokat feltették a szekrény tetejére, egy kiürült befőttesüveg alá.

A kézzel írt jegyzetfüzet összekeveredett oldalai évekig hányódtak a család papírneműi között. Végül az elolvasott újságokra tette valaki a megfogyatkozott kéziratot. Spárgával átkötve rakosgatták a padláson, mígnem ismét lekerült a szobába. Régi receptet kerestek, valaki türelmesen különválogatta, levélnek hitte. Jóhiszeműen belerakta a jegyzőtől érkezett levél nagy formátumú, sárga borítékjába, és ráírta, hogy levelek egy ismeretlentől. A továbbiakban három hurcolkodást vészelt át kibontatlanul. Végül a Viola utcai lakásukban a tálalószekrény alsó részébe rakták az asztalabroszok közé. Senki sem tudta miért, de nem is

gondolkodtak rajta. A családhoz tartozott, mindenki azt gondolta, hogy a másikuk tudja, mit rejt a csomag.

A Bácskából Pestre került rokon illemből náluk is tiszteletét tette. Szóba került a sárga boríték is, amikor a férfi arról mesélt, hogy író és műfordító. A következő félórán a család kapkodva kereste az eredetileg harminchat lapból álló paksamétát. Ami évekig érintetlenül feküdt a damasztabroszok között, most, amikor végre valakinek felkeltette volna a figyelmét, sehol nem volt. A legkisebb gyerekek végül eszébe jutott, hogy a szomszédban lakó nagybácsi vette magához, hogy megpróbálja kislabilázni, miféle írás az. Mindannyian rohantak át az öreghez. Sajnos, kiderült, hogy a nagybácsi időközben elhányta az egészet, mert semmi érdekeset nem talált az elolvasott pár lapon, azt hitte, hogy értelmetlen gyerekmunka, fogalmazvány. Parasztszalonnát csomagolt bele, munkába menet. Azonban az almáriumban még sikerült felhajtani összesen tizennyolc lapot. Az író és műfordító rokon boldogan vette magához, és a gyerekeknek még nagyobb boldogságot okozva, adott egy-egy pengőt. A szülők először meghökkentek, rengeteg pénz ez, mondták, de később azt fontolgatták, lehet, hogy sokkal többet is megérne. Mire a vacsora kész lett, elfeledkeztek róla. Csak a gyerekeknek nem volt étvágyuk, mert a sarki cukrásznál degeszre tömték magukat minden finomsággal.

Az író és műfordító boldogan utazott haza, sáros falujába, és életének további részét azzal töltötte, hogy a papírokat rakosgatta, és a hiányzó részleteket maga próbálta meg leírni. Nem sok kapaszkodója volt, legalább a szerző kiléte kiderült volna, hogy elinduljon valamerre . . . Csak a megkezdett, vagy a közepükön megmentett történetek; csak töredékek, azok is összekeverve . . .

Egy, a többitől kissé különböző lapon például az állt: Macsinak és Virágnak, szeretettel. Mellette a dátum már kiolvashatatlanul. Talán kávéfolt maszatolta szét, talán valamilyen tisztítószer ömlött rá. Az aláírás is homályos volt. Egy giccses, belvárosi üzletben is megvásárolható, elmúlt századi tájat ábrázoló akvarell hátoldalán volt ez az ajánlás. És egy cím is, ami az egyik novella címe lehetett: Reggeli színjáték. Megkereste a hozzáillő történetet.

Az óra legszebb álmába csörgött bele, és csak a benyomás maradt meg, hogy jó álom volt. Sajnálta, hogy hagyta elillanni, és a bosszúságot engedte a megüresedett helyre. Az ablakai alatt kopogós léptű járókelők siettek. Megfejtethetlen, hogy miért rohannak az emberek, amikor előttük az egész nap, gondolta, és szeretett volna visszaaludni, de a sietős emberek képe a szemhéja mögé tolakodva meggátolta ebben.

A tegnapi kisasszonyra gondolt. A ma délután esedékesre gondolt, mindenre, akár az ablakot verdeső fenyőágra is, csak felkelni nem akart. Halogatta, bár tudta, hogy egyszer úgyis ott kell hagyni a fészket, és elindulni az életbe. De még adott magának pár percet. Újra és újra pár percet. Nézte az ütemes mozdulatokkal integető ágakat, elképzelte, hogy neki jelez a fenyőfa. Talán hívja. Talán marasztalja, jutott eszébe ez is, mert ez utóbbi jobban tetszett. Maradni akart. Megvárni, hogy a ház teljesen kiürüljön, minden lakó elmenjen a dolgára, és körülötte megszűnjenek a különböző lakásokból kihallatszó különböző neszek.

Az ágytól való elszakadást minden reggel traumának élte meg. Akkorának, mint amekkorát a megszületése után érezhetett. Ez utóbbira természetesen nem emlékezett, de attól még a saját élménye volt. Már a konyhában ülve gondolkozott azon, hogy mit is jelenthetett neki a megszületés. Hirtelen düh fogta el, ment volna vissza az ágyba, a mindent megelőző időkbé, hogy már döntésre képesen gondolhassa át, mit akar tulajdonképpen. Közben leforrázta a tealeveleket, a tojást beleengedte a lobogó vízbe, és felhúzta az órát csörgőre. És ideges lett, mert visszaemlékezett, hogy már felfordította a paplant, a párnát felrázva a kanapéra tette. Az ablakot sarkig tárta, hogy a fenyőillatú levegő átjárhassa az ágyneműt. Nincs visszaút. Értelmetlenség a visszafekvés gondolata. Minden ellene esküdött. A hálószoba idegen lett, újra hűvös és tartózkodó, mint előző nap délelőttjén, és minden nap délelőttjén, miután a teste kilépett a varázskörhöz hasonló területről. Ózonillat foglalta el a teleszuszogott szoba légtérét. Árulás. Kiszipantotta az álmait is ablakon. Vége, végérvényesen vége egy éjszakának. Nosztalgiaival gondolt az éjre, mint elmúlt szerelmekre szokás, vagy tájakra, ahol boldog volt az ember, amikor még nem is született meg.

Minden reggel végigcsinálja, cirkuszol egy teljes órán át, átéli a felébredés gyötrelmét, a kihűlő helyére akkora fájdalommal néz, hogy majdnem szíve szakad, a tojást akkor is túlfőzi, ha az órát felhúzza, a

tea akkor sem ízlik, ha nagyon igyekszik vele. Minden délelőtt féltékeny fájdalommal csukja be maga mögött a lakást, zárja rá kétszer is a kulccsal, még meg is nézi, hogy biztosan kinyithatatlan . . . de mégis elszöknek az éjszakai álmai, a meghittség keservesen összekapart morzsái, és a lakás elkezd élni a nappali életét, amelyből őt akár tetszik, akár nem, kizárja, és amelyről nem tud semmit. De minden nyomát megtalálja, ha este végre hazakerül. Órákba telik majd, mire a lakás visszakapja azt az arcát, amelyet otthonának érez, amelyben jól érzi magát. Mi történt közben, azt soha nem tudja meg.

A délelőttök csigalassúsággal múlnak, az ebédszünet alig hoz változást. Ül a hivatalban, várja a munkaidő végét, várja, hogy mehessen haza, de előbb benéz a szokott helyre, egy szokásosra. Mindennap így van.

*

Az író és műfordító egy újabb címet különített el, aláragasztgatta a hozzáillő részeket. Elégedetten olvasta. Többször is. Ismerős dolgokat talált, mintha ő írta volna. Szabadnap volt az új cím.

*

Kivett egy szabadnapot. Mióta a városba költözött, a vasárnapokat leszámítva soha nem volt szabadnapja. Vasárnap az más, akkor semmi nem olyan, mint egy közönséges napon. Tulajdonképpen soha nem volt még otthon hétköznapi délelőtt.

A takarítónő éppen esedékes látogatását lemondta, a telefont még előző este kikapcsolta, az ablakokon kétszer is ellenőrizte a zsalukat, hogy jól zárnak-e. A szomszédnak, akivel néha apró szívességeket tettek egymásnak, bejelentette, hogy nem lesz otthon. Az értetlenül nézett rá, hiszen sohasem szokott otthon lenni napközben.

Megsavanyodott a szoba levegője. A meghittség furcsa tartózkodásba fordult. Szerette volna kinyitni az ablakokat. Hánykolódott. Kétszer is felkelt, mert úgy érezte, valami szúrja a derekát, de nem talált az ágyban semmit. Még csak tíz perc múlt el a szokásos felkelési idő óta. Később mégis visszaaludt, és álmodott is.

Már álmodott, amikor Párizsra gondolt. A nyárra. A visszahozhatatlan pillanatokra. Az is eszébe jutott, hogy talán a leány is rá gondol. Néha érezte, biztos volt benne, és belesápadt. Beleborzadt. Remegett a lába,

megfeszült minden porcikája. Gondolatban elindult a Duna felé. Annyira akarta, hogy igaz legyen az, amiről pedig tudta, csak emlékezni lehet rá, esetleg.

A Rákóczi út derekán még valami megmagyarázhatatlan oknál fogva meg akart halni, de mire az Erzsébet hídra ért, meggondolta. Különös, jutott eszébe, és találgatni kezdte, mitől lepte el ez a furcsa ború, hol szegődött mellé, kéretlen társának. Éppen most, amikor egyedül akart maradni a boldogságával. Próbált visszagondolni minden előző lépésére, járókelőre, kirakatablakra, kávéházból kiáradó illatra. Valahol krumplit sütöttek, még erre is emlékezett, és arra is, hogy elhaladtával homályos cselédszoba képe, sötét, szüette faburkolatú folyosó, és kisgyerekkorának vasárnapi ebédjei idéződtek fel. És annyi más apróság. Például egy leány . . . , aki lesütött szemmel suhant el mellette, mintha tudná, hogy ki ő, ez a szomorú férfi, aki szembejön. Szomorú? – tette fel magának a kérdést. Hiszen éppen nem volt szomorú, csak eszébe jutott a nyár. A nyár pedig szép volt. Az a nyári, párizsi leány is szép volt. Kedves, illatos. Alföldi illata volt, ezt megmondta neki. A leány nem értette, soha nem járt az Alföldön, ő pedig nem szerette volna szavakkal elrontani azt, amit érzett. Akác és fű illata volt, keserű és édes, lágy és éles. Minden benne volt. Ez jutott eszébe, amikor elment mellette az a másik leány. Kezében egy újságot szorongatott. Párizsi Divatot, ha jól látta. Valahol a Dohány utcában vehette, és ki tudja, hová tartott vele. Nem értette, mi köze mindennek a meghaláshoz? Inkább nézte a budai hegyeket. Elnézett a Margit-sziget felé is. Ott találkoztak először a francia kisasszonnyal, törte a magyart, ő pedig francia nyelven tudott keveset. Pest felé fordulva álltak, és elmesélte neki, hogy írónak készül. A szép kisasszonyka minden pesti kellemesség ellenére már vágyakozott a hazájába, így az lett a megismételt séták vége, hogy elment ő is a francia fővárosba, elkísérte az addig diplomáciai ügyben Pesten tartózkodó apát és leányát. A vonatban összeismerkedtek a papával is. De íróságára már nem tért vissza.

Álmában rémálma volt, amikor a vonatban megszunnyadt.

A mennyei ítélőszék hófehér taláros, komoly arcú angyalain nem látta a kíváncsiság nyomát sem, biztos volt benne, jobban tudnak mindent, még tőle is sokkal jobban. Tisztában vannak minden tett és érzés igazi okával és értékével. Erényei és tévedései világosak előttük, mint a Nap.

De nem mondtak volna le a menny minden kincséért sem arról, hogy ő számoljon be földi ténykedéseiről. Arra gondolt, micsoda perverz társaság, de a főangyal szigorúan összevont szemöldökére nézve eszébe jutott: ezek belelátnak a gondolataiba. Jobbnak vélte elkezdni az útközben megfogalmazott beszédet.

Tisztelt angyali bíróság! Bűnös vagyok! Ajándékaimat szétszórtam, a tehetségemet elherdáltam. Aprópénzre váltottam azt, ami isteni adományként állt rendelkezésemre! Megérdemelten jutottam időnap előtt ide, amikor harmincöt évem legszebb nyarában lettem áldozata egy részben nekem köszönhetően megvadult szerelmes férjnek. Itt mondom el, nem vettem zokon tőle, és arra kérem a jó istent, bocsássa meg neki meggondolatlan tettét, és ha lehet, hasson oda, hogy a földi bíróság se sújtsa hosszú büntetéssel.

Amióta az eszem tudom, író akartam lenni, de a körülmények közrejátszásának köszönhetően nem lett belőlem semmi. Jó, jó, tisztelt Egybegyűltek, őszinte leszek, magamnak köszönhetem, hogy egy rendes vers, egy jó novella, legalább egyetlen valamirevaló regény nem jött össze a közel húsz év alatt. Lusta voltam! Szép és okos gondolataim voltak! Ötletem, amelyeket a kávéházban szívesen meséltem, ha volt hely számomra is a nagyok asztalánál. De nem hagytam az utókorra semmit, ami a művészet jelét viselné magán. Két kis füzetecskét, a Szerelmi levelezőt és a Családi levelek mintatárát. És a rengeteg, rejtkehelyen lapuló levélkét, amelyet szerelmesek kérésére fogalmaztam meg, helyettük, és le is írtam, hosszúkás, elegáns betűkkel. A város számos lakásában előfordulnak irományaim, talán akkor sem lettem volna népszerűbb, ha regényem jelenik meg. Nevemet a szerelmesek jól ismerték. Tudtam, egyszer szerelmes lesz mindenki, ki előbb, ki később. És akkor eljönnek hozzám.

Egyetlen vágya volt, eljutni Velencébe. Nem nászútban reménykedett, csak egy magányos utazásban, amelyre lesz ideje és pénze is. Mennyi embert segített hozzá, hogy a vidék poros útjai után-----

*

Csengettek. De talán harang volt az. Keresett egy lapot, a folytatást.

*

Búcsú egy Írótarstól!

Tisztelt megjelentek, a világ menetén semmit nem változtatott, a villamosok ugyanúgy csilingelnek tovább, ahogy eddig, és a gesztenyefák tavaszra a téli közönyüket nem is restelve fognak rügyet bontani-----

De nem tudjuk a jövőnket. Esetleg néha elhúzzák a függönyt, és mire a fényt megszokná a szemünk, és látnánk is valamit, visszaeresztik. Aki különösen ügyes, vagy sors kedveltje, az beleláthat a további lapok némelyikbe. Engem is egy ilyen pillanat, mozzanat tévesztett meg, aminek csak a részletét láttam, és csak a jobb magyarázatot fogadtam el, a baljóslatú jeleit elhanyagoltam.

Mások nevében megfogalmazott szerelmes mondatokból rakta össze az útravalót. Néha finoman bele is avatkozott a dolgok menetébe, és már nemcsak a bérfogalmazójuk volt, hanem sorsuk, kapcsolatuk irányát is önző szándékkal befolyásolta. Hogy minél több levél menjen ide-oda. Igyekezett a levelekbe rejtett gondolatokat szőni, olyanokat, amelyeket a megrendelő nem is értett meg, átsiklott felettük, mert csak a szavak, mondatok szépségét tartotta lényegesnek. De aki olvasta, aki ezerszer is elővette, az felfedezhette az állevélíró által beleírtakat is. Apró árnyalatok voltak ezek, nem a szerelmesek ellen, csak magukért a levelekért, hogy minél több rendelése legyen. Eleinte csak férfiaknak dolgozott.

Író szeretett volna lenni, de újságíróssággal is kiegyezett volna. Álnéven írt szerelmes történeteket is, amelyeket a divatos újságok ráadásként postáztak a hűséges előfizetőiknek, és azután a szalonok kényelmes szófáin, pamlagain, kanapéin kisasszonyok olvasgatták ábrándos sóhajokkal sűrűn megszakítva a történetek folyását . . . azok is, akikhez szerelmes leveleket is írt. Azokat már névtelenül, vagyis később a megrendelő saját nevét írta rá, a saját kezével átmásolt levél aljára. Mások nevében vallott szerelmet, hívott találkára, utasított el, könyörgött előbb-utóbb amúgy is megkapható kegyekért. A szakítóleveleket nem szívesen fogalmazta meg, mert azzal durva fájdalmat okozott, ő pedig jobban szerette a finom sebeket, amelyeket az édes, csábító szavakkal is el lehet érni. Néha nagyon gyűlölte a nőket. Haragudott rájuk, hogy szavakkal milyen könnyen megvehetőek. Magára is haragu-

dott, mert kénytelen volt pénzért fogalmazni. A megrendelőkre is haragudott, nem értette, hogyan tehetik meg, hogy fillérekkel megfizetett széptevéssel hódítanak. A kávéházban törzshelye volt, és délelőttönként fogadta a megrendelőket. Hozott anyaggal is dolgozott, de saját készlete is a kedves kuncsaft rendelkezésére állt, levélpapírból, színes tintákból, mintalevelek széles választékából. Egy füzet is a kellékek közé tartozott a rövid, négy-öt soros versikékkal. Ha nagyon szépen kérték, galambokat is rajzolt, vagy virágokat, természetesen ezért felárat számolt. Ez utóbbit nem szívesen tette . . . de ha kissé ügyetlen rajzait a kedves rendelő megfizette, miért ne? A lakás költségei elég magasak voltak, és a személyi kiadásai is nyelték a pengőket. Akárhogy nem járhatott, bár vidéki származását így sem tudta elrejtteni.

A fortuna istenasszonya csak egyszer kegyeskedett lehajolni hozzá, amikor a sápkóros nagybácsi öröklétre szenderült, és a budapesti, belvárosi lakást rátestálta. Lomok és kacatok fogadták a régen szellőztetett szobákban, a szekrények ajtajai tárva-nyitva voltak, tartalmukat elhordta a cseléd, akire még életében, szóbelileg hagyományozta az öregúr. Valószínű, még ki sem hült a megboldogult, de Annus már kiválogatta a javát, és elvitte. A könyveket otthagya, mit kezdett volna velük? Egy barna, bőr irattartót is.

A falut amúgy is unta már – túlságosan szomorúnak tartotta –, felköltözött a fővárosba. Talán csak ő volt a szomorú, és nem az egész vidéki élet, de ezen nem gondolkodott. Sárga villamosok fogadták, macskaköves utak és a déli ebédszünetre elpakoló kofák, akik a kedvenc helye körül, az Erzsébet híd lábainál árultak. Sovány ebédjét szép időben a lépcsőkön ülve ette meg, a fennmaradó időben pedig írta a naplót.

Egy áprilisi bejegyzés:

Mindig arról álmodtam, hogy nagy író leszek. Vagy költő. Esetleg újságíró. Van egy füzetem, amelyben gyűjtöm a megrendítő regényekhez szükséges ötleteket, járom a várost, remélve valami váratlant, valamit, ami nem előre látható, amire még álmomban sem számíthatok, de végre mindent más színben tüntet fel, és megváltozik az életem. De a szerencse engem kitartóan kerül, szóba sem akar állni velem. Így hetekig csak jegycsaló vagyok a földalattin, mert annyi pénzem sem marad, hogy bérletet váltsak.

És egy júliusi bejegyzés:

Valamiből élnem kell, fizetni a belvárosi lakásom számláit. Egyedül élek a háromszobás, harmadik emeleti lakásban, a Rákóczi úton. Reggelente, ha kihajolok az ablakon, jobbról látom a budai hegyeket, és alattam a korai járókelőket, akik úgy mennek a dolgukra, mint akiknek teljesen mindegy, hogy nekem semmi pénzem nincs. Mindig rohanok, várnak a nyomdában. Nem, nem életem regényével, és nem is a verseimmel. Az senkinek nem kell. Álnéven írok szerelmes történeteket, és mások nevében szerelmes leveleket magánszemélyeknek. Az utóbbinak már nem a nyomdához van köze, törzshelyem van a Duna-part egyik Pest oldali kávézójában, ahová várom az ügyfeleimet. Kávé, víz, a kiflim, előttem papír és töltőtoll. Már tíz órától szállingóznak a kliensek, egész Budapest szerelmi életét ismerem. Bizalmi ember vagyok.

Három lapon, a jobb felső sarokban, azt írta: Változatok.

1.

A vonat már majdnem beért a pályaudvarra, amikor az egyik férfi végre felismert. Sajnálattal nyugtáztam magamban, hogy mindig késve történnek a jó dolgok velem.

2.

Tóth László néven milyen költő lehetnék, de írónak is túl semmitmondó. Mégis más oka volt, amiért más néven jelentettem meg műveimet. Néha álmodtam. Álomban egy szigorú tekintetű, tanárféle alak megszidott: elherdálom a tehetségemet. Olyankor izzadtan ugrottam ki az ágyból, nem érdekelt az ébredő nap, a körút ismerős reggeli zajai is inkább dühítettek, mint boldoggá tettek. Mennyire vágytam ezekre a benyomásokra, amíg a falusi iskola kamrájában laktam . . . Azt hittem, majd Budapesten megtörténik a csoda. Író leszek, legalább az, vagy pedig költő. Ott lebzseltem a „nagyok” lába alatt, lestem a szavukat, apró szívességeket tettem nekik. Például elmentem a nyomdába, mielőtt beléptem, kihúztam magamat, szétnéztem, lát-e egy ismerős, vagy az elsétáló kisasszonyok szeme közé néztem boldogan, ha nem sütötték le előbb. Nem tudhatták a járókelők, miért megyek a főszerkesztő urakhoz, magam ügyében, vagy csak mások helyett? A kéziratokat messzire eltartottam magamtól, vagy fontoskodva, mellmagasságban, előttem. Gyógyulásomat hátráltatta, hogy már magam is elhittem, hogy a saját

kéziratommal lépek be a szentélybe. Üzeneteket vittem, hoztam, abban a világban mozogtam, amire szükségem volt ahhoz, hogy élni tudjak. Az igazságot nagyon kevesen tudták. A titokzatosság tulajdonképpen előnyömré vált, de ha azok, akik levették a kalapjukat előttem, sejtették volna, hogy miből fizetem a számláimat, azt hittem, talán nem teszik. A lelkem mélyén viszont tisztában voltam vele, nem a munka az alantas, a megvetendő, hanem az, hogy nem merem nyíltan felvállalni. Közben életem legfontosabb írására vártam, egy csodálatos novellára, okos, igaz regényre, vagy egy minden addigi költeményt felülmúló versre. Nem csak vártam, mentem is elébe, de valahogy mindig elkerültük egymást. Olyan sötét volt az életem, nem is csoda. Egyedül voltam. Egyetlen komoly nőm nem volt, pedig minden este lángoltam értük, százzszám gyártottam a szerelmes leveleket. Abból gazdálkodj, amid van, mondta apám. Én nem tudok mást, csak szerelmes levelet írni, ezért szerelmes leveleket írtam estéről estére. Mindenfélét. Vágyakozót, reménykedőt, követelőt, megbocsátót, vádlót, féltékenyt, gyengédet és könnyedet, vidámat, szomorút, egysorosótól a regényi hosszúig. Férfiak és nők nevében. Játszottam a szavakkal, az érzésekkel. Mások nevében írtam, mások szerelmeseinek, és mások érzéseit tettem próbára. Sajnos, mások nyertek, vagy esetleg veszítettek a szavaim kiváltotta hatás nyomán. Szerelmes regényeket is írtam, kisasszonykák könnyét csordítottam ki.

Rövid jelentés a Pesti Hírlapból másolva: „Lakásának fürdőszobájában főbe lőtte magát egy húszéves asszony.”

Férje éppen valamelyik tengeren hajózott, a nő egyedül élt, és senki nem tudott róluk semmit. Búcsúlevelet nem hagyott maga után a nő, csak egy doboz, hozzá szóló szerelmes levél volt a fürdőszoba kisszekrényén, amiből szerelmi bánatra gyanakodtak az illetékesek. A levelek némelyikébe beleolvastva egyértelműen kiderült, nem a férjtől jöttek, hanem attól a bizonyos harmadiktól, akiről az elhunythoz hasonlatos szalmaözvegyek szívesen álmodoznak, fogadják a közeledésüket, és engednek meg nekik olyasmit, amit más nők esetében mélyen elítélnék. A szomszédok semmitmondó, tényeket nélkülöző mondatait másnap kissé kicifrázva hozta le egy vidéki hírlap, de a főváros életében nem játszott szerepet, „önlövés” lett beírva a halál okaként. Annyira sem zavarta meg a Duna vizét, mint egy rosszul elhelyezett rím egy divatos

költő éppen megjelent versében. A két kisgyerekekkel, akik a nagymamánál éltek már huzamosabb ideje, senki nem törődött. Mintha nem is számítanának, mintha egy másik történet, vagy egy másik élet kellékei lettek volna.

Fiatal, életvidám pesztrák gazdájuk után rakodva beleolvastak az utolsó odalon megjelent hírbe, pár percig szörnyülködtek, azután kiszaltara téve az újságot, a Szerelmi levelező után nyúltak és a reggel kapott, titkos találgára csábító levélre lila tintával válaszmondatokat másoltak, orgonaszín borítékba rakták, és szalagvásárlás után egy bérszolga kezébe nyomva pár fillérrel előre jutalmazva a szolgálatot, indították útra az üzenetet. Estefelé kiillatosított árnyak suhantak a Dunapart gesztenyefái között, álluk alatt összefogott kendővel, kalapjuk szalagjában kapaszkodva, titkos légyottra, a Kedves elé. Az első negyedórában, amíg az eldugott borozó gyalult asztalánál személyüktől távolabbra eső témákkal foglalkoztak, megemlézték a Dohány utcai öngyilkosságot, jó képzelettel megáldottak pedig a gyilkosság eshetőségét is felvetették. Az asztal alatt megfogták egymás kezét, majd sétálni mentek a keskeny budai utcákban, és ahová nem világított a gázlámpák lángja, megálltak csókolódnizni.

Időbe telt, míg a matróz hazatért, és érkeztekor felbolydult a Dohány utca és környéke. Hatalmas patáliát csapott. Megöli azt a gazembert, esküdözött mindenfelé, a Főkapitányságon pedig két öklével verte az asztalt, fenyegetőzött, majd könyörgött, végül sírva fakadt, és megígérte, menten fejest ugrik Stefi gróf hídjáról a Dunába, ha nem kerítik elő a nyomorultat, aki miatt, vagy aki által meghalt a felesége. Tévedés, hogy minden hajóst minden kikötőben vár egy másik nő, neki csak ez a nő volt. A doboz levelet nem adták neki oda, hiába kérte. Az ügy érdeke így kívánja, mondták megfontolt komolysággal, pedig csak iránta voltak kímélettel. Miért fájdalmat okozni a levélírásban tökéleteset alkotó harmadik ilyen módon való megidézésével, ha egyszer a nyomára akad, épp elég baj lesz vele enélkül is. A Főkapitányságon is emberek dolgoztak, akik megértéssel viseltettek ilyen és hasonló emberi gyarlóságok iránt, addig, amíg nem ütközött törvénybe a dolog. Egy-két

tucat szerelmes levél megírása pedig még nem az. Némelyik levelet titokban le is másolták, olyan szépen szívhez szóló volt.

Hatalmas vízhez szokott szemét alig elégitette ki a hömpölygő Duna, kevésnek találta, keskenynek, és nem tudta egy pontba kötni a tekintetét, tovavitte minduntalan. Az élet milyen rövid, gondolta, és néha gyalog ment át a budai temetőbe, ahol a néhai felesége nyugodott, bár nem értette, miért oda temették el. A nagynénik már csak ilyenek. Ott feketedtek néha a keskeny márványpadon, sóhajtoztak, égre emelték a tekintetüket, de csak a fák lombjáig jutottak, és könnyen elkalandoztak egy ott trillázó madár láttán. Hja, ez az élet, ez a sorsunk, mondták, és kézcsókra nyújtották kezüket néhai unokahúguk egyedül maradt párjának.

A Kedves néha nem jelent meg, máskor pedig mégis, de jobb lett volna, ha nem, mert a visszafelé vezető út már sokkal színtelenebb lett, és a budai oldal kiégett gázlángjai alatt elhaladva ki tudja, miféle összefüggésekben idéződött fel a délelőtt olvasott, idegen nő öngyilkosságának híre.

Széplelkű kisasszonyok járnak fel s alá, pelyhedző állú költőcskék verseivel az ajkukon, sóhajtozva várják a gesztenyefák alatt, hogy szívükig is elérjen a tavasz, csodára várnak, vagy valóságos személyre, ki tudja, homály fedí, mint ahogy természetüket lengi körül a csupa csipke ruhaköltemény, mintha ott sem lettek volna, osonnak tovább, ha feltűnik a megunt kedves kocsija, vagy a messziről érkező rokon az utazókosarával, aki elé kísértáltak.

Január volt, ködtelen, száraz hideg. A házak olyan szomorúan állдогáltak a Duna-part pesti oldalán, hogy láttukon az embernek sírni lett kedve.

Pár mondat idegen kézírással.

Író urak! Ezt írjátok meg, mondta, és zokogva borult a zongorára. A kották mellett a Szerelmi levelező volt kinyílva, 1 pengő 10 fillérért vette, és a szünetben megpróbált egy olyan levelet kiválasztani, amivel

a szerelmét megérinthezné. Szeretett volna még kijutni a Margit-szigetre is, ahol a tavasz már javában nyílt, és minden érzékszervnek tobzódásig adta magát. De tolókkocsival nehezen ment volna, ritkán akadt, aki kimenjen vele . . .

Visszagurult a zongorához, és játszott, játszott, játszott. Alig volt, aki hallgatta, de önmagának akart játszani. Tudta, nem éri meg a tavaszt, és azt is tudta, ezt a többiek is sejtik, csak kíméletből játszásként vele, hogy sokáig tart az, ami sajnos nagyon is véges.

A leveleimben a tömörségre törekedtem: arra, hogy minél világosabb benyomások maradjanak az elolvasás után. A könnyű, szép szavak könnyen elfelejtődnek, ha mögöttük nincs semmi, csak a pillanatot töltik el gyönyörrel – mit érnek akkor. Súlyt adtam, kegyetlen élt a kurta mondatoknak. Azt akartam, hogy fájjon a szavam okozta seb, még évek múltán is, ha felidézi valami; és semmi ne tudja feloldani a büntudatot, amit felébreszt majd.

Nem seb volt az, alig egy karcolás, de nem akar elmúlni, fáj és fáj. Időváltózkor. Ha szerelemfront közeledik. Jó lesz vigyázni, jelzi a régi emlék. Jó lesz vigyázni, és kitérni a szerelem elől. Nem mindig sikerül. Semmit sem tett egész nap, de az unalom mégsem érte utol. Járt a várost, akkora áhitattal, amekkora nagy csak tellett tőle; néha már maga is meghatódott az ekkora nagy ámuláson, és úgy érezte magát, mint az egyik oldalon megakadt inganyelv. Józannak kellene maradni, két lábbal a földön lenni, gondolta, hogy az kell, hogy az inga tegye a dolgát, ahogy kell. Kicsit itt, kicsit ott.

Író volt. Írócska, mondták rá az ellenségei. Megközelíthetetlen. Pedig mindig csak arra vágyott, hogy meghívják, de nem hívták, mert azt hitték, teljesíthetetlen követelésekkel áll elő. Műveiről is csak legendák keringtek, mindenki csak hallott róluk, de egyetlen novelláját sem tudott senki felmutatni. Tökéletesre sikeredett az arca. Csak épp írni nem tudott. Akkor kezdett el leveleket fogalmazni. Pár fillérért. De az álnévhez ragaszkodott, alantas dolognak gondolta az ömlengő, terjengős vallomások, csiklandós széptevések, szívet gyorsabb dobogásra készítető sorait . . . Mindig nagyot akart alkotni, elhitette magával, másokkal meg

főként, hogy képes is rá, de csak a Szerelmi levelező volt kézzelfogható bizonyíték arra, hogy a betűk világában is eligazodik. Minden keserűségével a levelekhez fordult, teljesen beleadta magát, olyan veszett dühvel fogalmazta meg őket, mint aki bosszúját elégti ki.

Soha nem talált magához igazán illő nőt. Senki nem kellett neki, aki akadt volna. Szavakkal játszó létére nem jelentett akadályt a hódítás. Amit szavakkal el lehetett érni, elérte. De soha nem örült igazából annak, akit megszerzett. Valakit keresett, talán maga sem volt vele tisztában, valaki olyant, akihez az ostromló leveleit írta, de az a valaki soha nem adja be a derekát neki, és ezáltal egyre szebb, hatásosabb leveleket írt. Egy elérhetetlen, valójában nem is létező kedvest ostromolt, szívhez szóló üzeneteiben őt szólította meg.

Egy újsághír: „Hatvankét úrilány telepedett le egy elhagyott szigeten, ahol paradicsomi állapotok vannak.” Ez adta neki az ötletet. Attól kezdve hatvankét úrilánynak, szépnek és csúnyának, tartózkodónak és kacérnak, bájosnak és kihívónak, egyszóval mindnek küldött levelet. A megrendeléseit elhanyagolta, nem érdekelte a város pangásnak indult szerelmi élete, őt csak a hatvankét úrilánynak írt levél foglalta el, a hatvankét lázas férfi szerepe. Mert természetesen mindhez egyéni módon viszonyult, magába hatvankét férfit költöztetett, és írt, írt, írt éjjel és nappal. Elvértve kapott választ is. Azon a nyáron nagyon boldog volt.

*

Az író és műfordító sokáig ült a nagyjából sorba rakott lapok előtt. Próbált valamiféle tanulságot levonni. Mert nincsen ez így jól. Elherdálni a család keservesen összekuporgatott tartalékait, elmerengni az éppen kész sorok fölött, venni a kalapot, menni, köszönni az embereknek, és ha akad valaki, aki még visszaköszön, boldognak lenni egy egész délelőttre. De kerek történetek, ahol összeérnek a dolgok, mindig másnak jutnak. Még ez a barna tok is, a szerencsétlenül megmentett lapokkal, csak töredék. Nem érdekes, ami megmaradt belőle: ami nincs leírva, már csak az izgatja. Közben múlnak a napok, az évek, és a leírásra váró mondatok kezdik jelentőségüket veszteni. Nem kell mindent leírni, gondolja egyre gyakrabban, és a hiányzó részek jelentik neki a vasárnapot, amikor nem kell sehova se menni.